

quam multorum millium impiorum. Unde beatus Laurentius Justinianus, de triumphali Christi agone, cap. XXV. ait: *In tribulatione Deus justos comitatur, ut illos in praesentiarum eripiat et glorificet in futuro: comitatur ipsos in negotiis, ne delinquant: in periculis ne cadant: in dubiis ne errent: ne hujus vitae consolationem amittant.* Qui ergo hæc in se constanter experitur, næ ille gratulari sibi potest de invento apud se thesauro.

V. Alexander Alensis celeberrimus doctor tria alia signa adducit, p. III. quæst. LXXI. Primum, est lumen, quo replentur justus ut mysteria divina et agenda omnia, seipsos denique plenius possint cognoscere. Scimus enim ubicumque habitabant filii Israel in Ægypto, ibi lucem fuisse: tenebras vero ad Ægyptios, Exod. X. eosdem etiam a columna ignis ductos per desertum, Exodi XIII. Hinc quandoque sancti viri, alioquin parum docti, plus vident et annuntiant de rebus altissimis, quam doctissimi alii.

Alterum est lætitia et gaudium, quo replentur corda justorum. Non enim habet amaritudinem conversatio eorum, sed lætitiã et consolationem. Sane S. Antonius ex animi lætitiã dignoscebatur ab aliis fratribus; quanto magis noscetur justus ab injusto per eandem viam.

Tertium est pax et tranquillitas cordis, carentis omni remorsu aut conscientia alicujus peccati mortiferi. Hæc enim tranquillitas sequi solet adventum Spiritus s. quia: *In pace factus est locus ejus*, Psal. LXXV. Sic bona disciplina et tranquillitas in domo indicat præsentiam boni patrisfamilias: dissolutio et tumultus, ejusdem absentiam.

VI. Andreas Vegas præstans theologus, in l. de justificatione, tria alia suppeditat. Primum, est despicientia mundi et honorum ejus, honorum, voluptatum, opum ac desiderium cœlestis patriæ. Qui enim spernit vilia bona, sibi forte oblata, hoc ipso indicat se possidere longe præstantiora; et qui talia habet, spernit viliora. Ita Abraham, quia Deum secum habebat, sprexit oblata sibi munera a rege Sodomorum, Gen. XIV. *Ne dicas*, inquit, *ego ditavi Abraham*, quasi dicat: *Nolo divitias, quæ ab homine veniunt: Habeo Deum, qui innumera mihi suppeditet bona, supernæ gratiæ inceptor*, ait ibi Chrysostomus.

Alterum est: *Dolor de peccatis omnibus contra Deum commissis.* Hæc est bulla illa et attestatio divina de remissis peccatis, quam petit a P. Catharina Sennensi sibi impetrari confessarius ejus Raymundus. Quando enim oblata ejus menti fuit insolita peccatorum suorum consideratio, adeo ut præ nimio dolore lacrymarum vim profunderet, ac rugitus ederet, timeretque ne pectore rum-

peretur: tum ait illi virgo, hanc esse bullam et testimonium divinum, quod petierat, ut in vita S. Catharinæ Sennen. 29. apr.

Postremum: « Propositum vitandi omnem Dei offensam et servandi per omnia, cuncta divina mandata. Hi probabilissimam sane justificationis conjecturam habent, et merito toto pectore totisque præcordiis de tanto et tam præcellenti beneficio possunt intra se exultare, » inquit Vegas. Certe firmum conceptæ pietatis ac virtutis propositum plurimum valet ad perseverandum in pietate et virtute: sicut judicium sententiæ definitivæ semel pronuntiatae et in tabulis conscriptæ stabiles et fixæ manent, quod vel Pilatus ostendit, qui semel scriptam judicii sententiam ut mutaret, nullis Judæorum clamoribus adigi potuit: qui tamen prius eorum postulatis cesserat: *Quod scripsi, scripsi*, inquit, quod jam relatum est in tabulas, mutare nefas est. Quod si igitur nos pari animi robore mentem obfirmavimus ad persistendum in æquitate, signum est, ab ea nos nullis machinis et molitionibus facile esse dimovendos.

Denique, si adhuc aliquod signum desideratis, Christi mores et vitam in vobis representate. Pomum odoriferum in sacco reclusum prodit se odore suo: ita Dei gratia in corde recondita per bonam vitam tuam. Hinc apostolus, II. Cor. II. *Christi bonus odor sumus*; unde, nisi a Christo ejusque gratia in corde reclusa? Ergo Christophori simus (cujus sancti festum heri celebravimus) semper Christum ejusque vitam in nobis circumferentes, et sciemus quod filii Annæ et in gratia Dei simus: sic thesaurum inveniemus: sic domini evademus et omni gaudio perfruemur, hic in gratia, ibi in gloria.

CONCIO IV.

QUIS MODUS SERVANDUS IN UTRAQUE FORTUNA.

I. In prosperis beneficium agnosce et gratus esto: in adversis tibi etiam gratulare. — II. In prosperis non te extollas: in adversis ne dejiciaris. — III. In prosperis moderate utere fortuna: in adversis patienter fer sortem tuam.

THEMA.

Mulierem fortem quis inveniet? Prov. XXXI.

Merito Ecclesia de Sancta Anna legit, et intelligit, quod Proverb. XXXI. dicitur: *Mulierem fortem quis inveniet?* Quis enim non dicat S. Annam mulierem esse fortem, quæ in suis brachiis (ita enim pingi solet) gestat fortissimas duas proles, filiam Mariam et nepotem Christum? Hic enim

idolatriam everlit, mortem vicit, infernum destruxit, Satanam regno exiit, cælum occupavit: illa caput serpentis contrivit. Deinde, Anna sonat gratiam. Gratia duplices gestat proles, et ambas ad cælum offert: in dextra eos, qui hic prospera utuntur fortuna, et quidem plurimos: in sinistra qui adversam patiuntur, longe adhuc plures: adeo ut nemo de hac matre queri possit; quamquam attendere debent proles istæ, ut ne e matris hujus brachiis culpa sua excidant: *Cadent enim a latere tuo mille, ex decem millia a dextris tuis*, ait psalmista. Ne hoc fiat, audiamus.

I. Qui in dextra sedent, beneficium agnoscant, et Deo gratias agant. Licet enim prosperitas, honor, opes, generis nobilitas, velut res periculose passim homines perdant; id tamen non ex natura illarum, sed ex errore utentium accidit. Male enim utentibus plumbum sunt, demergens ad interitum; bene utentibus pennæ sunt, elevantes eos ad cælum. Imprimis enim qui his bonis a Deo muniti sunt, ab innumeris curis et anxietatibus se suosque sustentandi (quæ hominem a Dei cultu multum avocant) liberi sunt remotique a periculo, necessitatis gratia rapiendi, fallendi, furandi; cui subjacent miseri, ut agnovit Salomon, Proverb. XXX. dicens: *Mendicitatem ne dedis mihi, ne necessitate compulsus furer et perjurer.* Quemadmodum ergo Adam in paradysum omnibus ad victum necessariis rebus instructum positus fuit ut facilius Deum coleret: ita qui in hoc mundo degunt felices, facillime Deo servire possunt.

Deinde, lapidem habent philosophicum ad vertendum lutum in aurum, si nimirum dent elemosynas: quod facere nequeunt pauperes. Posunt ergo divites et magnates quasi in curru et lectica sine molestia ascendere ad cælum, si curru suo applicent pauperes, quomodo Sesostres rex Ægypti junxit curru suo reges. Jungent autem, si in eos fuerint liberales.

Denique, si et bona, quæ possident, calcaverint per contemptum, tunc ex iis facient sibi quasi scalam ad cælum. Quod licet etiam suo modo facere possint egeni, non tamen pari merito. Quis enim nescit plus esse spernere opes, quæ habentur, quam quæ non habentur? Unde talibus Sanctus Hieronymus, ep. ad Demetriad. dixit: *Vestri generis est et calcare divitias.*

Vicissim qui in sinistra sedent, habent et ipsi, quod Deo gratias agant, et sibi gratulentur. Nam primo, omnibus spectatis planior et securior est ad cælum via per adversitatem quam per prosperitatem. Pauci enim sunt, qui prosperis bene uti sciunt. Unde Psalm. XC. dicitur: *Cadent a latere tuo (sinistro) mille et decem millia a dextris*

tuis. Decem ea in prosperitate pereunt, antequam unus in adversitate. Demonstrari id multis posset, uti exemplo Davidis, qui dum exularet a Saulis aula, oberrans pauper in montibus et alienis terris, bene sibi attendit ne delinqueret. Factus rex, et quietem ac divitias nactus in peccatum lapsus est. Hinc tyranni cum Christianos tormentis superare non possent, blanditiis et voluptatibus aggressi sunt, uti Decius et Julianus, multaque stragem ediderunt. Nabuchodonosor quamdiu felix erat, Dei contemptor fuit: ubi e regno ejectus miser in bestiam quasi deformatus fuit, tum agnoscere Deum et laudare cepit. Unde Daniel appellat eum lænam, quæ prius alas aquilæ habebat; at ubi evulsæ sunt ei alæ, tum super pedes stetit ut homo, et cor hominis accepit, Daniel. VII. § IV.

Deinde, ad virtutes et scientias capessendas magis idonei et dispositi sunt. Sunt humiles, mansueti, obedientes, laboriosi; unde plerumque plus quam divites proficiunt in studiis et aliis disciplinis: sic acanthis in spinis vivens summa cantus amœnitate floret.

II. Qui in dextra sedent, non se extollant, multo minus alios spernant, sed potius se humiliant ac timeant, ne excidant et ad sinistram transferantur. Primo: « Qui ut in rerum natura, quæ spectatissime florent, celerrime marcescunt, velunt rosæ, lilia, violæ, cum alia durent: ita in hominum vita, quæ florentissima sunt, citissime vertuntur in diversum, » inquit Plin. I. XXI. cap. I. Notum est a veteribus fortunam rotæ insistentem depingi solitam, cui consonat in Psalm. VIII. *Pone illos (principes fortunatos) ut rotam, et sicut stipulam ante faciem venti*: et id Prov. XII. *Verte impios et non erunt.* Exemplo sunt Adonizebec, Judic. I. Abimelech, Nabuchodonosor, Holofernes, Herodes, Act. XII. Antiochus et alii.

Dionysius junior, ut scribit Ælian. I. VI. var. hist. c. XII. humili loco natus astu tyrannidem Syracusanorum ac Siciliæ paravit, imperiumque optime constructum habuit, scilicet naves non pauciores quadringentis, pedestres copias ad centum millium hominum, equitum nonaginta mille. Civitas Syracusana, portubus et mœnibus optimis erat instructa, omnique bellico apparatu, frumento ad centum millium medimnorum. His rebus confidens adamante firmatum imperium habere se putabat, sed deceptus miser ipse primum fratres suos morte affectit; vidit etiam filios suos crudelissime mactari, pudorem filiarum eripi, atque deinde nudas trucidari; breviter, nemo ex ejus propagine sepulturam justam adeptus est: nam alii vivi combusti sunt, alii dissecti, et in mare projecti. Id ei evenit, cum Dion Sy-

racusanus imperium ejus invasit. Ipse demum cæcutiens, privatus sedit in tonstrinis, risum scurriliter hominibus commovens, et in media Græcia turpiter versatus miseriam vitam duxit; atque ut alii scribunt, iterum quod antea fuerat, ludimagister factus est. Plutarchus in Dione refert, qua fortuna regno a Dione exutus sit. Cum enim Dionysius cum octoginta navibus abesset in Italia, Dion Syracusas cum classe movit. Cujus rei nuntius mittitur ad Dionysium. Nuntius in via assatæ carnis frustum a quodam acceperat, et peræ suæ alligarat: qui cum noctu in silva paululum requiescere vellet, peram juxta se deposuit. Eo dormiente lupus carnem odoratus, abstulit una cum pera et inclusa epistola. Ergo, ubi evigilavit, et peram abesse vidit, non ausus ad Dionysium pergere, epistola perditâ, fugam iniiit: sicque nesciente Dionysio regnum ejus a Dione occupatum est. En fortunæ rotam. Bene igitur Sapiens, Prov. I. dixit: *Prosperitas stultorum perdet eos*, qui scilicet uti fortuna sua nesciunt.

Secundo, quia in prosperis facilius Deum obliviscimur, quo modo Pharaonis pincerna succedentibus rebus secundis oblitus est Josephi OEdipi sui, Gen. XL. Facilius etiam indolescimus et limites moderationis egredimur, indeque in pericula incidimus quemadmodum limaces, quando humore aliquo cælesti in se delapso exeunt e domunculis suis in vias publicas, ibique pedibus transeuntium proteruntur. Ita Nabuchodonosor post victoriam de Medorum rege Arphaxad obtentam nimium elatus, voluit omnes reges sibi subjugare, Judith, c. I. Suave quidem et jucundum est iter per mare, sed periculosum vicissim mollesum et laboriosum iter per terram, sed multo interim securius. Unde S. Bernard. serm. de obitu Malac. « Nemo, (inquit,) nostrum charissimi plana mollioris viæ superficie delectatus, iter illud marinum sibi commodius arbitretur. »

Tertio, quia forsitan hic tam bene habentur, quod in altero sæculo nihil habituri sint miseras et pœnas. Timeant ergo ne sint oves ad pinguia pascua ductæ, destinatæ ad macellum; quod indicant impii, Sap. II. *Coronemus nos rosis, antequam marcescant; nullum pratium sit, quod non pertranseat luxuria nostra: ubique relinquamus signa lætitiæ; quoniam hæc est pars nostra*. Quasi dicant: Aliam non expectamus. Et confirmat Abraham epuloni dicens: *Memento fili, quia recepisti bona in vita tua, etc.* Theramenes cum in quadam domo versatus, inde prodisset, illa subito lapsu corrui. Atque cum Athenienses alii aliunde ad eum confluerent, et inopinatæ saluti congratularentur, illæ præter omnium opinionem respon-

dit: *O Jupiter, cuiam me tempore reservas? Nec multo post a triginta tyrannis de medio sublatus est, coactus cicutam bibere, Ælian. l. IX. var. hist. c. XXI. Cogitet etiam, qui hic bene semper habet, ne æternæ infelicitati reservetur, expavescat, cum res prospere eunt. Ita monet Sanctus Gregorius Magnus, hom. XL. in evang. « Si qui estis, (inquit,) qui in hoc mundo exterioris boni aliquid accepistis ipsum, ut ita dicam, donum exterius pertimescere debetis, ne vobis pro quorundam vestrorum actuum recompensatione sit datum, etc. »*

Vicissim qui in sinistra sedent, non dejectionem, sed bene sperent, primo, facile mutari posse fortunam, ut cras ad dexteram transeant. Soldanus quidam a rege Franciæ Ludovico II. Capuam captivus abductus, cum toto biennio non risisset, tandem aliquando ridere visus, causam regi interrogatus, hanc dedit: « Currum contemplantur ejusque rotas, ut earum aliæ partes in imum, aliæ in summum obverterentur, atque hanc inconstantis hominum felicitatis imaginem sentiens risi, quod in mentem mihi veniret, posse fieri ut quomodo ex summo infimus factus sum, ita ex humili rursus loco ad prius attollar fastigium. » Quo audito rex de suo quoque statu cogitans Soldanum virum judicans sapientem, libere secum versari permisit, Zonaras, tom. III. annal. Cedrenus et Glycas. Ludovicus XII. Franciæ rex delectabatur symbolo crateris illius cælestis, qui aureis radiis refulgens inter eclipses oritur, hac inscriptione: *Inter eclipses orior, Caussin. in aula s. Contigit id inter alios Jacob patriarchæ, qui postquam subtractum esset quidquid dilexerat, Rachel, Joseph, Benjamin; tum ecce adfertur ei nuntium lætissimum: Joseph filius tuus vivit et ipse dominatur in omni terra Ægypti: sic revixit spiritus ejus, Gen. XLV. sic inter eclipses ortus est.*

Secundo, licet in sinistra per hanc vitam hæreant, consolentur se spe futuræ felicitatis, quam in altera vita accipient, quia in hanc nullam habuerunt. Ita S. Basilius, ho. XIII. in Pr. XLVIII. *Ne sis pusillanimis erga præsentia, inquit, sed expecta beatam illam et perpetuam vitam, videbis enim tunc, quod in commodum justo datur paupertas et ignominia et privatio deliciarum, etc.* Hac ratione Job in sinistra gestatus se consolabatur: *Cunctis diebus quibus nunc milito, inquit, expecto donec veniat immutatio mea.* Abraham dedit filiis concubinarum, id est, servilium conjugum, munera, mobilia scilicet bona, aurum, argentum, vestes, etc. Sed vicissim Isaaco filio Saræ dedit cuncta, quæ possederat, hoc est, immobilia et vincula bona, seu jus majoratus, tamquam

hæredi totius substantiæ suæ, Gen. XV. Cogitent hi se filios Saræ, illos vero filios concubinarum esse.

III. Qui in dextra sedent, moderate utantur fortuna sua, non se dedant deliciis, non proluant voluptatibus, ne iis inviscati, hæreant captivi sicut muscæ cum melle plane insident. Delibent potius moderate fortunam suam, ut semper avolare ad Deum et animæ earum possint, juxta id Prov. XXV. *Mel invenisti, comede quod sufficit tibi, ne forte satiatus evomas illud.* Satietas enim mellis nauseam parit. Novimus sub Gedeone duce, jussu Dei reprobato a militia eos, qui proni ad bibendum e flumine procubuerunt, seque proluerunt: electos e contra illos, qui stantes manu aquam ad hos projecerunt ei velut canes e Nilo obiter ac moderate biberunt, Judic. VII. Priores imitantur, qui suis cupiditatibus fræna laxant, semper in conviviis hærent, semper in bysso et purpura incedunt, et dormiunt in lectis eburneis ad instar illius epulonis, qui epulabatur quotidie splendide, quotidie vestiebatur purpura et bysso, nihil unquam remisit aut dedit pauperibus, ideo periit miser. Jactant illi se provinciarum columnen et defensores esse: verum deliciis assueti, ne arma tractare, nec quidquam pro patria defendenda sustinere possunt. In hac dextra perversus est Salomon, dum omnia sibi comparavit, quæ desideravit cor ejus: sicque scidit et perdidit regnum suum in deliciis et pace quod pater ejus pararat et servarat in persecutione et bello: sic periit Romani in deliciis, qui crevere in paupertate, laboribus ac militia, teste Livio, l. I. dec. 1.

Vicissim qui in sinistra sedent, patienter ferant sortem suam, et cogitent primo, se forsitan eam promeruisse; id quod indicat Deus, Jer. IV. *populo Hebræorum prævaricatori: Vix tuæ et cogitationes tuæ fecerunt tibi hæc; ut scilicet a Chaldæis tam arcte obsidereris. Bene in apologo, conquerentibus de securi, a qua tot exciderentur, arboribus dixit unâ: Quid querimus, cum nos ei porrigamus manubrium? Pari modo infelices, quid queruntur contra Dei iram et severitatem, cum ei manubrium dent, peccatum? Descendant cum nautis illis tempestate jactatis, Jon. I. ad interiora navis, hoc est, in conscientiam suam et invenient ibi Jonam, tempestatis suæ causam. Aperiant cum fratribus Josephi saccos suos, et invenient scyphum alienum, persecutionis causam; tunc dicent: Merito hæc palimur, Gen. XLII. Deinde, Deum velut optimum patrem prævidisse, quid unicuique conducat, sicut mater uni filio fortioris stomachi permittit poma, pira, cerasa, et quæ alteri debilioris stomachi filio ne-*

gat. Sic medicus uni infirmo permittit vinum et carnes, alteri prohibet et illorum loco dat amaras potiones, etc. Quod si hic queratur contra medicum, ille respondebit: *Poteris quidem, si velis etiam vino et carnibus uti, sed ad tuam perniciem.* Novit Deus pauperes, ægros et plebeios homines ad meliorem fortunam ferendam inidoneos esse, in eaque facile perituros: unde sinistram illis dedit. Exemplo sunt Hebræi, qui in captivitate positi unum Deum verum invocabant: in patria vero sua varicrum sæpe deorum opem implorabant. Exemplo est domus illa pauperula, in vita S. Antonini, quæ postquam ab Antonino ditata fuit, mox perversa fuit. Tertio, nesciunt etiam plerumque presbyteri conf. Scoti scribit miro prorsus, non tamen incredibili exemplo Adamannus abbas Huensis, apud Surium 9. junii, cap. XXIV. his verbis: « Alio in tempore quidam ad sanctum plebeius venit pauperrimus, qui in ea habitabat regione, quæ stagni littoribus Aporicis est contermina. Huic ergo miserabili viro, qui unde maritum et parvulos cibaret, non habebat, vir beatus potenter miseratus, ut potuit quamdam largitus eleemosynam, ait: Miselle homuncio, tolle de silva contufum vicina, et ad me citius defer. Obsecundans miser juxta sancti jussionem, detulit materiam, quam sanctus excipiens, in veru exacuit, quodque propria exacuminans manu benedicens, et illi adsignans inopi dixit: Hoc veru diligenter custodi, quod, ut credo, nec homini, nec alicui pecori nocere poterit, exceptis feris bestiis quoque et piscibus. Et quamdiu talem habueris sudem, nunquam in domo tua cervinæ carnis cibatio deerit abundans. Quod audiens miser mendiculus valde gavisus, domum revertitur, veruque in remotis terræ infixis locis, quæ silvestres frequentabant feræ et vicina transacta nocte mane primo pergunt revisitare volens veru, in quo miræ magnitudinis cervum cecidisse reperit transmissum. Quid plura? Nulla, ut nobis traditum est, transire poterat dies, qua non aut cervum, aut aliquam reperiret in veru infixis cecidisse bestiam, repleta quoque tota de ferinis carnibus, domo, vicinis superflua vendebat, quæ hospitium suæ domus capere non poterant. Sed tamen diaboli invidia per sociam, ut Adam, et hunc etiam miserum invenit, quæ non quasi prudens sed fatua taliter ad maritum locuta est: Tolle de terra veru. Nam si in eo homines aut etiam pecora perierint, ut et ipse, et ego cum liberis nostris aut occidemur aut captivi ducemur. Ad hæc maritus inquit: Non ita fiet. Nam sanctus vir mihi benedicens sudem dixit: Quod nunquam hominibus, aut etiam pecoribus nocebit. Post hæc verba mendicus uxori

consentiens, perguit, et tollit de terra veru, intra domum quasi amans illud secus parietem posuit, in quo mox domesticus ejus incidens canis disperiit. Quo pereunte, rursus marita: Unus ait, filiorum tuorum incidet in sudem, et peribit. Quo audito ejus verbo maritus veru de pariete removens ad silvam portat, et in densioribus infixit dumis, ut putabat, ubi a nullo possit amante offendi: sed postea reversus die capream in eo cecidisse et periisse reperit. Inde quoque illud removens in fluvio, qui Latine potest dici Nigra dea, juxta ripam sub aquis abscondens infixit. Quod alia revisitans die esocen (Salmling) miræ magnitudinis in eo transfixum et retentum invenit, quem de flumine elevans vix solus ad domum reportare poterat, veruque secum de aqua simul reportans extrinsecus in superiore tecti affixit loco, in quo et corvus de volatus impetu lapsus disperiit jugulatus. Quo facto miser fatuæ consilio conjugis depravatus veru tollens de tecto assumpta securi, in plures concidens particulas, in ignem projecit, et postea quasi suæ paupertatis

amisso non mediocri solatio, remedicare, ut meritis, cœpit. Quod videlicet penuriæ verum solamen sæpe superius in veru memorato dependebat, quod pro pedicis et retibus, et omni venationis et piscationis genere servatum posset sufficere, beati viri donatum benedictione, quodque amissum miser plebeius eo ditatus pro tempore ipse cum tota familiola sero licet omnibus de cætero deplanxit reliquis diebus vitæ. » Patet hinc egenos plerumque impotentes esse ad ferendam fortunam ditorem, ideoque eam illis consulto negari a Deo: quomodo militiæ dux dat unicuique arma, quæ quis ferre potest. Et hoc est quod Dominus dicit, Matth. XXV. data unicuique servo talenta: *Secundum propriam virtutem.* Quare bene apostolus, II. Cor. VI. ait: *Exhibeamus nosmetipsos sicut Dei ministros per arma justitiæ a dextris et a sinistris.* Potens est enim Anna, id est, gratia Dei in utroque brachio sustinerenos et ad cælum deportare, si nobis ipsi non defuerimus.

AUCTARIUM.

CONCIO I.

VIRTUTES SANCTÆ ANNÆ GEMMIS EXPRESSÆ.

I. Jaspis, magnanimitatis. — II. Hyacinthus, conformitatis cum Deo. — III. Chrysolithus, orationis studium. — IV. Chrysoprasus, liberalitatis. — V. Saphirus, sanctitatis et amoris rerum cœlestium. — VI. Smaragdus, bona liberorum educatio.

THEMA.

Simile est regnum cœlorum homini negotiatori, quærenti bonas margaritas. Matth. XIII.

Nihil fere communius, quam mittere ac donare corollas in die alicujus natalitio. Hodie celebramus natalem Sanctæ Annæ; jure igitur merito coronam ei damus, capitique ejus imponimus. Verum quia sunt corollæ ex floribus, auro, gemmis; qualem Sanctæ Annæ dabimus? Olim qui coronas aliquas in vita meruissent, iis et mortui condecorabantur, permissu legis duodecim tabularum, uti factum in funere Scipionis memorat Plinius, I. XXI. capite III. Nos igitur, qua Beatam Annam corona condecorabimus, nisi quam ipsa meruit sibi comparavit, dum viveret, e gemmis et margaritis? Ipsa enim velut sapiens nego-

tiatrix quæsit et coemit non unam sed complures, easque pretiosas virtutum margaritas, e quibus nunc ei sertum contexemus, et debiti honoris gratia imponemus.

I. Gemmam primam voco jaspidem, quæ ostendit nobis magnanimitatem Sanctæ Annæ, in humili et paupere statu, in quo degebat, tametsi in regia Davidis domo oriunda. Jaspis enim gemma virrens et firmissima est, in argento virtuosior quam in auro, ut refert Barthol. Angl. lib. XVI. propriet. cap. LIII. Vincent. in spec. nat. I. VIII. cap. LXVII. qui ait: *Virtus est in argento.* Nobilissima de familia fuit Sancta Anna, sed una cum familia in humilem et plebeiam conditionem dejecta est: ubi tamen virtutibus clarius eluxit, quam omnes reginæ, quæ in stirpe David olim fuerunt. Illæ in auro dignitatis, et abundantie obscuræ fuerunt: Anna in argento paupertatis, vel certe mediocritatis splendidissima, toti orbi conspicua. Non potuit hoc Satan sibi persuadere, ut dejectus e felici in adversum statum Deo benediceret: idcirco petit Jobum e supremo loco devolvi in imum, sperans illum haud dubie a Deo avertendum. Verum deceptus fuit, et Jobus in sterquilinio Deum glorificans, magis resplenduit quam prius in senatu et rerum copia, adeo

ut Deus in Jobo tamquam victore gloriaretur adversus demonem: *Numquid considerasti servum meum Job, quod non sit ei similis in terra, vir simplex et rectus?* Plane rectus, qui etiam in adversa fortuna rectam et ad Deum erectam tenuit mentem, nec ab æquo vellatum unguem deflexit. Non passim occurrunt gemmæ tales; nam: *Tange cuncta quæ possidet,* inquit dæmon ad Deum, *nisi in faciem benedixerit tibi,* hoc est, mox valedicet tibi, quasi diceret: *Tange montes et fumigabunt,* Psal. CXXI. P'riusque enim magna adversitate tacti, deiciuntur animo, murmurant, indignantur, blasphemant, desperant. Non ita Job, non ita S. Anna, quæ etiam in humilem et pauperem dejecta statum, Deum strenue colebat ac laudabat, sicut acanthis in spinis cantans, et regulus in hiemali frigore. Annam secuta est S. Elisabetha, quæ ex filia regis et principatu Thuringiæ in privatum ac plebeium devoluta statum, ejecta ex aula (procerum injuria) et vili in domo habitans, labore manuum victitabat, eoque in statu longe clarius emicabat virtutum splendore, quam prius in aula, magis gaudens de paupertate, quam de opibus. Has jaspides imitemur nos, tam recti et erecti ad Deum in calamitate, quam in prosperitate, juxta id Habac. III. *Ficus non florebit* (hoc est, etiamsi ficus non floruerit) *et non erit germen in vineis; mentietur opus olivæ, et arva non afferent cibum. Ascindetur de ovili pecus, et non erit armentum in præsepibus. Ego autem in Domino gaudebo.*

II. Secundam dico hyacinthum, quæ est conformitas voluntatis cum Deo. Etenim hyacinthus (qualis olim fuisse describitur ab antiquis auctoribus: nunc enim melleus ostenditur) cœli sereni colorem refert, ejusque variationem sequitur; sereno serenus et hilaris; fusco obscurus, et quasi merens ac marcescens. Hac ratione S. Anna conformem se exhibuit voluntati divinæ ac cœlesti. Nam imprimis sterilis erat, teste divo Damasceno, in orat. de ejusdem dormit. per multos annos, quod apud Hebræos probrum erat; interim tamen: *Omni virtutum genere florebat,* ait Damascenus ibi. Post viginti annorum sterilitatem (ut habet auctor, I. de ortu Virg.) exaudita, prolem suscepit, sed præter consuetudinem femineam; aliæ enim proles sterilibus parentibus, singulari Dei beneficio in senectute concessæ, omnes leguntur masculæ, uti Isaac, Jacob et Esau, Samson, Samuel, Joannes Baptista. Hoc ergo contristare poterat Sanctam Annam, quia tales parentes masculam prolem desiderant, quæ familiam conservet. At nihil hoc dimovit Annam a comprobanda et exosculanda Dei voluntate; quandoquidem accepit talem filiam, qualem Deus voluit,

et qualis inter natos mulierum nec ante fuit, nec post futura est. Habent hic Christiani parentes, quam imitentur, et sibi comparent gemmam; si forte prolem non acquirant, vel non qualem volunt, vel si illa extingatur; ut celo per omnia se conforment, dicantque cum Juda Macchabæo: *Sicut fuerit voluntas in cœlo, sic fiat,* I. Macch. III. Ita docuit S. Petrus apud Clementem, I. I. recognit. « Nos Christiani, inquit, de nulla re vel eventu solliciti sumus, sed in Dei providentia plene conquiescimus, scientes nos illi curæ esse, ac ab eo per omnia dirigi, ut cuncta nobis cedant in bonum. » Tiberius II. designatus Cæsar a pio imperatore Justino, ipse quoque piissimus: *Si volueris sum,* dicebat, *si nolueris non sum,* Evagr. I. IV. cap. XIII. Niceph. I. XVII. c. XL. Idem nos dicamus Deo, et hyacinthi erimus. Sic orabat piissimæ memoriæ Ferdinandus II. imp. cum de ejus successione in regna et hæreditarias provincias ageretur: « Domine, si est ad laudem et gloriam tuam, ut major sim, exalta me, et glorificabo te, si ut persistam in gradu meo, conserva me, glorificabo te; si ut in humiliori gradu sim, humilia me, et glorificabo te, » p. Guil. Lavorm. in ejus virtut. cap. VI.

III. Tertiam chrysolithum appello, quasi dicas aureum lapidem, quia aureum colorem cum marino mixtum habet, ardentem scintillas diffundens: ideo Græcis aureus lapis, Hebræis tharsis, hoc est mare, dictus ob marinum colorem, mixtum aureo. Debetur hæc gemma beatæ Annæ propter orandi studium, quod ardentem desideriorum scintillas effundit in cælum præsertim in mari, hoc est, tempestate et tribulatione, juxta tritum illud: *Qui nescit orare, eat ad mare.* Jam vero Beata Anna, per orationis studium continuum, filiam a Deo lectissimam, Mariam impetravit, teste Sancto Epiphonio, Gregorio Nysseno, Damasceno. Illa domi in horto suo, Joachim foris in monte orare consueverunt pro impetranda prole, voventes se illam Dei obsequio dedicatas. Germanus patriarcha Constantinopolitanus ait, addidisse eos jejunia quadraginta dierum. « Tandem post longa sterilitatis opprobria (ait Judocus Clichtoveus tholog. Paris. commentator in Damasc. I. IV. orthod. fidei) et rejecta ipsius Joachim in propatulo munera, quæ templo obtulerat, cum exprobratione infecunditatis; uterque ipsorum, Joachim, inquam, et Anna, nuntium de cœlo accepit nascituram eis filiam, quam Mariam vocare debeant, et Deo ab ineunte consecrant ætate, ut constituerant. » Videmus hic piorum preces sæpe diu differri, nec tamen incassum fieri; sed tandem cum fenore audiri. Sic Isaacum, pro